

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > תפילה 001 הקדמה

תפילה 001 הקדמה

נפתלי נקרא 'נפתלי' כמו שמפורש בקרא "נפתולי אלוהים נפתלתי", כמו שאומר רש"י ומבאר התרגום, נתקשתי ונתפתלתי בתפילה, ומכח כך השיגה את הבן שנקרא נפתלי.

בראשית הפרשה ממש "ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש", יעקב תיקן תפילת ערבית כדברי הגמ' בברכות כידוע "אין פגיעה אלא תפילה", מכאן למדו רבותינו את הצורה השלימה שנקראת תפילה: "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", זה ההגדרה של הקומה שנקראת תפילה, לשון הגמ' כידוע "דברים העומדים ברומו של עולם", אין הגדרת הדבר שזה נמצא רק ברומו של עולם, זה גם "מוצב ארצה". יש תורה ויש תפילה, החילוק ביניהם, כמבואר להדיא בדברי רבותינו, התורה היא מראש כל דרגין ועד אחרית כל דרגין (כמו שמאריך הנפה"ח), התורה באה מלעילא לתתא, והיא כוללת את הכל, תפילה גם כוללת את הכל, אבל מסוף דרגים לריש דרגין, מתתא לעילא, זה לא סולם שנמצא בשמים ומגיע לארץ אלא זה מוצב ארצה ומגיע לשמים. א"כ יש חילוק עצום בין תורה לתפילה, תורה ראשה נמצא בשמים, המלאכים ביקשו "תנה הודך על השמיים" היא נקראת בת השמיים, אבל הקב"ה הורידה לארץ. תפילה נמצאת בארץ ועולה לשמיים, הרי שהעבודה מצד התפילה, עניינה "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמים", זה ברור כמו שבסולם זה לא שיש שליבה אחת בתחילת הסולם והאדם עולה מיד למעלה, אלא זה שליבה ועוד שליבה ועוד שלעבה, בהקבלה לכך, כמו שאומרים רבותינו, צורת התפילה בתחילה בארץ ועולה עוד שלב ועוד שלב עד שהיא מגיע לדברים העומדים ברומו של עולם, זה מלשון "עומדים" יש לנו הרי חלק בתפילה שנקרא עמידה, האדם מגיע לאותו מקום שנקרא עמידה 'עומד לפני ה'' ואברהם עודנו עומד לפני ה', בתפילה.

כשאנחנו לוקחים את הדוגמא הברורה ל"סולם המוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" זה תפילת שחרית. במנחה ומעריב זה מהלך שונה, בשחרית כמו שמסודר בדברי רבותינו, זה מתחיל מהסולם מוצב ארצה זה מתחיל מהברכות בהתחלה של צרכי הגוף, נטילת ידיים, אשר יצר, וזה עולה ועולה טמגיע עד דברים העומדים ברומו של עולם, זו תפילה העמידה, כמו שמסבירים רבותינו (הסבא מקלם ועוד), זה לא שהתפילה עומדת ברומו של עולם והאדם נמצא למטה, זה סולם, והאדם שמתפלל תפילת אמת, אז הוא עולה בסולם שלב אחר שלב, אז האדם עומד ברומו של עולם ושם הוא מתפלל. שם התפילה היא 'כעומד לפני המלך, זה לא נאמר על ברכות השחר, לא על פסוקי דזמרא ולא על ברכות דיוצר, אלא על תפילת העמידה ששם האדם עומד לפני המלך.

מה סדר העליה מתתא לעילא? זה ברור ופשוט לכל בר דעת, שהתפילה זה לא רק מוצא שפתיים "בשפתם כבדוני ולבבם רחק ממני" אלא בכדי שהאדם יוכל לעלות בסולם צריך שיהיה יותר בר מעלה ויותר בר מעלה ויותר בר מעלה, בפה האדם יכול לדבר גם איפה שהוא לא נמצא, אבל בכדי שהתפילה תהיה תילפת אמת, ביאור הדבר שהוא עולה בסולם ובכדי לעלות בסולם הוא צריך להיות שייך לכל מדריגה שהוא עולה אליה, הבעש"ט הקדוש היה אומר, שכאשר האדם מכוון בתפילה ובאה לפניו מחשבה זרה, זה נובע מכך שהשליחו אותו מאותו היכל שהוא יסה להיכנס, מחמת שאינו ראוי להיכנס לשם. מה סדר העליה?

באופן כללי חילקו את זה רבותינו, דברים ידועים, ננסה לקרב את זה ללשון שלנו, התפילה מתחלקת לארבעה חלקים: א. הברכות והקרבות. ב. פסוקי דזמרא. ג. ברכות דיוצר וקר"ש. ד. תפילת העמידה- שעומדים ברומו של עולם. כפי שנתבאר העליה היא בנפש, [לשון הנפש החיים, מדבר בלשון פנימית נעלמת שלא מובנת לרוב בני אדם: לקשר נפש ברוח ורוח בנשמה ויתר על כן, אבל בלשון דידן, באופן פשוט יותר] יש באדם כח שנקרא מעשה, יש באדם כח שנקרא הרגשה ויש באדם כח שנקרא מחשבה, זה קומת אדם מתת לעילא. מעשה- ידיים, הרגשה- לב, מחשבה- מח.

סדר עליה של תפילה בנויה שהאדם מתחיל במקום של מעשה: יפנה ויטו ליברל ענט"י ואשר יצר, מתעטף בציצית ומניח תפילין, לאחר מכן אומר קרבנות כדברי חז"ל כידוע מאוד האמירה חשובה כעשיה "כאילו הקריב" זו תפילה שבאה במהלכי העשיה, כוונת הדבר שזו תפילה שמדברת מתוך המקום של העשיה שבנפש, אין הגדרת הדבר כאדם שמספר מעשה, אלא זה תפילה שבאה מהמקום של המעשה שבנפש, העולם עומד על ג' דברים על התורה על העבודה ועל הגמ"ח וכדברי הראשונים כידוע משחרב ביהמ"ק שאין לנו עבודת המקדש, תפילה במקום קרבנות הרי שזה עבודה של מעשה זה לא אמירה. ככל שמדרגת האדם של המעשה יותר זכה, ככל שהוא רחוק יותר מהשט"ב ל"ת והצ"ט שערים שהוא נתרחק מהאיסור, והוא קרוב יותר לרמ"ח מצוות עשה, האור של המעשה דקדושה גלוי בנפשו, והוא מסולק מהל"ת שהוא מעשה דאיסור, כך מדרגת התפילה בחלק הזה שנקרא מעשה כך מדרגת התפילה שלו, יש בני אדם שמנסים להתרכז מאוד בשעה שהם ניגשים לתפילה, בודאי שיש בזה מעלה גדולה אבל התפילה היא בבחינה של "כל עצמותי תאמרנה" וכאשר האדם עובר עבירה "עוונותיהם היו חקוקים על עצמותיהם" ועם אותם עצמות אין "כל עצמותי תאמרנה", החלק הראשון של התפילה א"כ הפס"ד זה מגיע ממקום המעשה שבנפש, משם האדם מתפלל, כפי עומק הטהרה של המעשה שלו כך עומק התפילה שלו, לכן עפ"י דין שזה סדר הוא קודם עושה צרכיו ונוטל ידיו וכך מתחילה התפילה, כמו שמבואר בדברי רבותינו מדוע, כי זה תפילה ששייכת לטהרת הגוף זה שייך לעולם המעשה, הוא לא העולם הפנימי של האדם, הוא חיצוני של נשמה בגוף, העולם שבו אנחנו נמצאים זה עולם מעשה, היפנה ולאח"מ יטול ידיו זה תפילה שבאה מעממקי טהרת העשיה שבנפש "לעשות רצונך חפצתי". מי שמנסה לכוון בלי לטהר את המעשים, זה בבחינת "ושבית שביו". א"כ החלק הראשון של התפילה הוא חלק שמעמיד את הכח של המעשה שבנפש איך הוא פונה למציאות השי"ת וכפי עומק הטהרה של כח המעשה כך עומק התפילה שלו, לכן מבואר בדברי רבותינו שקודם התפילה יגיד "הריני מקבל עלי מ"ע של ואהבת לרעך כמוך" כמובן שזה לא רק אמירה זה קבלה בלב, כי אפילו אם הוא עצמו אין בו מעשים אבל מכח המעשים של זולתו הוא יוכל להצטרף. מי שעושה תשובה גמורה לפני שהוא מתפלל, כמבואר בספרים, אז בשעה שהוא ניגש לתפילה הוא רחוק יותר מהשט"ב ל"ת אז האברים שלו מתפללים יותר, תפילה זה לא דיבור של פה בלבד, תפילה ששייכת לחלק הראשון של תפילה עליה נאמר "כל עצמותי תאמרנה" ולי מדרגת העצמות שלו הרמ"ח אברים כך מדרגת התפילה. לכן יש עבודה של תשובה לפני התפילה. תפילה במובן החיצוני זה דיבור, במובן הפנימי כמו שאומרים רבותינו, תפילה זה בקשה, כח התשוקה בנפש לשינוי, מי שח"ו לא זוכה להכיר מי שאמר והיה העולם אז הוא פונה לבקש מזולתו אבל ישראל מאמינים בני מאינים אז הם מפנים את הכח הזה למציאות השי"ת, התשוקה בנפש של שינוי מעשה זה תפילה מכלל העשיה. יש מה שהאדם רוצה לשנות את המעשים שלו, יש שהאדם רוצה לשנות את ההרגשים שלו, יש שרוצה לשנות את המחשבות שלו, זה תפילה שבאה ממעמקי כל המעשה שבנפש שרוצה להתעלות שיגיע לראשו השמימה, השורש הפנימי של התפילה זה התשוקה לשינוי.

החלק השני של תפילה, שמוגדר בלשון רבותינו "פסקי דזמרא" כידוע זה מלשון לזמר עריצים, בעומק זה מה שהאדם בא לבטל את המרעין בישין שבמידות הנפש שלו, החלק הראשון כמו שנתבאר, הוא התשוקה של הנפש לשנות את מדרגת המעשה, החלק השני פס"ד זה התשוקה בנפש לשנות את ההרגשה "לב טהור ברא לי אלוהים ורוח נכון חדש בקרבי" התשוקה של הנפש להסתלק מהלב אבן ולגלות את הלב בשר לגלות את אהבת ה' לגלות היראת ה' הצורה של זה זה לספר את שבח המקום, שבח מקום עניינו שמה שהנפש מזמרת זה מה שהנפש מרגישה, זמרא זה לא עבודה שבמח זה עבודה שבלב, אומרים חז"ל שדוד נעשן על זה שקרא לתוה זמירות, אבל תפילה כל עניינה זמירה זה פסוקה דזמירא האדם מזמר על מה שהוא חושק בו והשיג אותו, עוזי זמרת ייה, פסוק"ד באים להעמיד את הנפש שכח ההרגש שבנפש שהלב ירצה להרגיש את שבח המקום, זה לא שהאדם רק מספר שבח המקום, אלא ההגדרה היא שמה שהנפש שלו תרצה זה לזמר לקב"ה כדברי הכוזרי הידועים שהשירה באה מהתגלות הלב ששרה לקב"ה. א"כ אין עיקר ענין פס"ד מה שהאדם מתבונן במח ומשבח את הבורא, אלא עניינם שההרגשים שבנפש יהיו מופנים לשבח המקום וזה מה שהנפש מזמרת בה, אם האדם לא מטהר את כח ההרגש שלו, או בלשון אחר את המידות שלו, אז הוא מזמר כאשר הוא מקבל את התאוה את הגאווה ואת הכבוד, אפי' אם זה לא מגיע לידי זימור בפה, אבל הנפש שלו על זה מזמרת, כח הזמירא שבנפש שעל זה חל העבודה של פס"ד היא לזמר את העריצים שבנפש, בלשון פשוטה לסלק מנפשו את הזמירא את השבח את ההודאה את כח ההרגש שפונה למידות שאינם מתוקנים, ולהעמיד את הנפש שהיא מזמרת לשבח של מקום, זה נפש טהורה, לפני תפילה ואחרי תפילה הנפש לא נמצאת באותה מדרגה למה היא מזמרת, זמרא שעוברת את מערכת הדעת והשכל היא נפלאה אבל עיקרה של הזמירא זה מה שהדבר בוקע מההרגש שבנפש ברגע שהזמירא עוברת את הדעת אפשר שהאדם מרגיש משהו אחד והוא כופה את דעתו למשהו הפוך, גם זו עבודה אבל הצורה האמיתית של פס"ד, הוא מה שהנפש של האדם, מופנת למקום האמיתי, יש אדם שמזמר כאשר הוא מרויח ממון ויש אדם שמזמר כאשר השיג משרה ויש אדם שמזמר כאשר התגלה לו שבחו של מקום, מי שתשוקת נפשו לגילוי ה' בלבבו ובלב כל עמ"י ולבלב כל העולם כולו, אז כאשר הוא מגלה שבחו של מקום הללו כל מלאכיו הללוהו כל צבאיו יש לו זמירא ושבח מצד גילוי המקום שנתגלה אצלו, זה נקרא פס"ד, א"כ החלק הראשון של תפילה ששייך לעולם המעשה זה מה שהאדם מסתלק מהמעשים ופונה ומשתוקק לטהר את המעשים לגלות את כל עצמותי תאמרנה שהם רוצים מעשים טובים, פס"ד עניינם כנתבאר שהאדם מזמר את העריצים שבנפשו כלומר הוא מטהר את תשוקת הנפש שמזמרים דברים שאינם אמת וע"י כן הוא מגלה את הזמירא האמיתית לשבח של מקום, אבל זה דבר שבא מהזמירא הטבעית ולא שעוברת רק דרך הדעת האדם מצמצם את הדברים ללשונו של דוד המע"ה אבל זה נובע

החלק השלישי של תפילה- שזה ברכות יוצר וק"ש זהו חלק כמוש אומרים רבותינו של בניי המוחין שבאדם, שם אנחנו מתפללים על: והאר עינינו בתורתך" "אהבה רבה" ישראל נקראו ראשית הם ראשית המחשבה עלו בתחילה להבראות, יש את האהבה רבה שהקב"ה אוהב אותנו ויש את השמע ישראל אחר"מ יש את גאולת מצריים שלאחריה בא מתן תורה תעבדו את האלוקים על ההר הזה, כל סדר העבודה של ברכת יוצר היא גילוי קדושת המחשבה, גילוי קדושת המחשבה זה לא מה שהאדם רק יזכה ללמוד תורה, הלואי, אלא גילוי קדושת המחשבה זה מה שהאדם עומד במקום של מדרגה שהוא חי בעולם מחשבה של תורה, הבקשה היא לא רק לקבל זכות לשבת ללמוד תורה ולא רק לזכות ללמוד תורה, אלא עיקר הבקשה כאן זה לגלות שהחיים של ישראל הם בעולם המחשב והגית בו יומם ולילה זה שהאדם חי בעולם שנרא מחשבה, ת"ח אסור להלך במבואות המטונפים כי א"א לו להלך בלא הרהור כמו שא"א לו להלך בלי לנשום,, האדם מגיע למדרגה שנקראת מחשבה ומשם הוא מתפלל את תפילת יוצר, כמוש בסדר היום של בן אדם יש לו זמן שהוא עוסק במעשים, יש לו זמן שהוא עוסק בדיבור ויש לו זמן שהוא עוסק במחשבה כל אחד לפי ערכו וברור לכל אחד השלושה שלבים האלב במהלכי היום ומבין שזה זמנים נפרדים, שבאים להקביל את זה לקומת התפילה ההגבלה של זה לקומת התפילה שהאדם עולה בנפשו מעולם המעשה לעולם ההרגשים ומעולם ההרגשים לעולם המחשבה, כל עולם ועולם שהוא נמצא בעולם המעשה כח המעשה שלו מתפלל, בעולם ההרגשה כח ההרגש שלו מתפלל ובעולם המחשבה כלשון הגר"א החפץ השכלי התשוקת המחשבה היא זו שמתפללת, אילו הוינא בטורא דסיני כלשון רשב"י בירושלמי כידוע הייתי מבקש שתי פיות, על שקל הדבירן האלה תפילה של חלק המעשה לא יוצאת מאותו מקום של פס"ד ולא מאותו מקום ליוצר, זה לא רק שהדיבור משתנה לפי מה שתקנו אנשי כנה"ג, אם התפילה נמצאת אליבא דאמת בקומת אדם באופן, של סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, אז כשהוא נמצא למטה, זה עולם המעשה, ולמעלה יותר הכח המרגיש שמתפלל ועולה יותר זה מכח המחשבה, אבל לא מחשבה קרה ח"ו זה אלא מי שחי בעולם המחשבה יש לו חפץ השכלי, שמשתוקק לחכמה שחושק בחכמה מהמקום הזה הוא מתפלל על טהרת המוחין ודביקות המחשבה בתורה.

צריך להבין שהסולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה כוונת הדבר שהאדם עולה בתוך עצמו, אומרים חז"ל להדיא מיהו הסולם "דא יעקב" זה לא שהיה סולם שהעולים בו, אלא שיעקב גופו היה הסולם, כלומר יש עליה בנפש מאיפה האדם מתפלל, כל אדם מבין את זה בגשמיות שהוא יכול לבקש דבר מהשפה ולחוץ והוא יכול לבקש דבר מהשפה ולפנים, אבל ביתר מעמקי הנפש, שתפילה היא עבודה שהאדם מבקש כל פעם ממקום אחר בנפש, מי שלא לומד להכיר את נפשו והוא חי בשטחיות אז הוא תופס את כל הנפש שלו כמקשה אחת. ואז הוא לא רואה הבדל מאיפה הוא מבקש, יש מקום של שאלה ובקשה שיוצא ממקום המעשה ויש ממקום ההרגש ויש מנקודת השכליות, זה ג' חלקים בתפילה כל חלק מבקש על חלקו, מעשה על מעשה הרגש על הרגש מחשבה על מחשבה, המקום שממנו הוא מבקש הוא שונה בתכלית. אלו ג' חלקים הראשונים של התפילה.

החלק הד' של התפילה: שם תפילת העמידה, כבר הראשו מגיע השמימה, זה לא מעשה ולא הרגשה ולא מחשבה, זה עומד לפני המלך. מי שהמעשה שלו לא מטהור, מי שההרגש שלו לא מטהור, מי שהמחשבה שלו לא מטהורת, על זה נאמר "כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק" כלומר כל זמן שהמעשה שלו שההרגש שלו שהמחשבה שלו אינה טהורה הוא ינו יכול לבוא בהיכלו של מלך. מבואר בדברי רבותינו, סימן לאדם אם רוצה לדעת אם תשובתו 7 התקבלה, אם הוא חש ברור ופשוט נוכח פני ה', זה סימן שאין לו עבירות, לא בדמיון, אלא הרגש אמיתי, מדוע? כי אם יש לו עבירות "עוונותיכם היו מבדילים" מהם? יש עוון כפשוטו שזה שסה ל"ת בעולם המעשה, יש בהרגש שאולי הוא לא אסור מדינא (בלי להכנס לכל שיטות הראשונים) אבל זה ודאי עוון שמבדיל את ההרגש דקדושה שאינו נגלה לאדם, ויש עוון במחשבה כאשר הנפש דבוקה במחשבות לא רק של איסור אלא מחשבה שהיא זרה שזה בבחינה של זרות, כאשר טיהר את מעשיו הרגשותיו ומחשבותיו אין עליו הגדרה של לבוש שק, אז הוא יכול להיכנס להיכלו של מלך, כאן יש עבודה חדשה כמו היסוד הידוע מאוד של ר' חיים שבתפילה יש שני חלקים, יש בה דין מצד האמירה ויש מצד העומד לפני המלך וזה נאמר רק בצפילת העמידה, בברכות וקרבות בפס"ד ויוצר אדם לא צריך להרגיש עומד לפני המלך. רק בעמידה. כשאדם נמצא בשאר חלקי התפילה הוא יכול לדבר כאדם שמדבר היום בטלפון והוא נמצא במקום אחר, הוא מרגיש שהוא כאן והקב"ה בשמים ומדבר, אך בתפילת העמידה ההגדרה היא 'עומד לפני המלך' כלומר במילים פשוטות שהוא מרגיש בחוש שהקב"ה נמצא כאן והאנגדו, יש אדם אולי שמרגיש שהוא נמצא בהיכל המלך אבל המלך פרח הלך לו, הוא מרגיש יראה ורוממות וסבור שזה נקרא תפילת העמידה ודאי שגם זו מעלה, אבל לא זה תפילת העמידה, אלא תפילת העמידה זה הרגשה חושית ברורה ופשוטה כלשון המסל"ש "כדבר איש אל רעהו והוא עומד לפניו" הקב"ה עומד ומאזין הכרה חושית שהקב"ה נמצא לידו. "ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלוקים וזה שער השמים" מקום שתפילות מתקבלים שם, כי שם נאמר ראשו מגיע השמימה שם מתגלה השראת שהכינה, מה זה השראת שהכינה? לא פחות עלמא מלו צדיקא דמקבלי אפי שכינתא בכל יומא, הגדרת הדבר שיש להם הכרה חושית בורה לא פחות משם בצהריים שמרגשים את מציאות השי"ת בחוש זה נקרא מקבלי אפי שכינא, פני שכינה זה גילוי פנים בפנים של מציאות השי"ת תפילת עמידה. מה אומרים זבה? זה עוד סוגיא,

אבל התפילה עמידה מחדשת הגדרה אחרת בתפילה. זה לא כמו שלבי הסולם אלא זה הסוף של הסולם, זה מוחוץ חפצו זה היכל המלך, שונה בתכלית מכל שאר חלקי התפילה. אדם שמגיע שאיננו טהור לתפילת העמידה אז הוא לא מרגיש שעומד לפני היכל המלך, וכשמגיע הברכות חוננו הופך אצלו לחונני והשיבנו להשביני כל הזמן חי את עצמו, כי הוא לא עבר תפילה בבחינה של סולם מוצב ארצה. העבודה שם זה עוד סוגיא, אבל בכדי להבין מה התפילה שם קודם צריך להיות שם.

הקב"ה יזכה אותנו שנזכה להרגיש ולהכיר מכח הטהרה של המעשה, מכח הטהרה של ההרגשה, מכח הטהרה של המחשבה, להרגיש שאנחנו נכנסים להיכל המלך להרגיש שאנחנו עומדים לפני המלך, להרגיש כדבר איש אל רעהו, ואז לזכות להבין את המהלך של תפילת העמידה של דבקות של פנים בפנים דיבר ה'.

- 1] [תפילת שמונה עשרה שלם](#)
- 2] [תפילת שמונה עשרה | הקדמה](#)

Source: <http://bilvavi.net/shiur/001-הקדמה>

Links

- [1] <http://bilvavi.net/tefillah>
[2] <http://bilvavi.net/tef-intro>